

Таким чином, вважаємо моніторинг економічної безпеки підприємств ресторанного господарства управлінською системою в рамках інституційно-правових методів, яка передбачає систематичне виконання динамічного спектру завдань відповідно до потреб управління: визначення складових фінансової безпеки та чинників, які впливають на неї; класифікація та прогнозування загроз і ризиків; розробка заходів та рекомендацій щодо їх усунення, нейтралізації або мінімізації; оцінку та аналіз фінансових показників; розробку системи правил та режимів безпеки; вивчення нормативно-законодавчої бази та захист інтересів підприємства від дій і рішень органів державного управління; визначення соціально-психологічних методів управління підприємством. Реалізація цих функцій моніторингу стає можливою при чіткій і належній його організації.

Список джерел інформації

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Кирильєва Л.О. Актуалізація моніторингу системи економічної безпеки підприємства в сучасних реаліях господарювання / Л.О. Кирильєва, Д.Д. Шеховцова // Економічна аналітика: сучасні реалії та прогностичні можливості [Електронний ресурс] : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф; 19 квітня 2019 р. – Київ : КНЕУ, 2019. – С. 153-156.

О.В. Кот, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ СУБ'ЄКТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стрімке економічне зростання багатьох країн світу та перехід суспільства від індустріального до інформаційного характеризують собою сучасний етап розвитку світових економічних відносин. В таких умовах управління господарською діяльністю підприємства потребує відповідного інформаційного забезпечення, важливою складовою якого є дані про фінансовий стан підприємства.

Фінансовий стан підприємства - суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенціальні фінансові можливості. Він безпосередньо впливає на ефективність підприємницької діяльності господарюючих суб'єктів. У свою чергу, фінансовий стан суб'єктів господарювання прямо залежить від

результатів їх підприємницької діяльності. Якщо господарська діяльність забезпечує прибуток, то утворюються додаткові джерела коштів, які в кінцевому результаті сприяють зміцненню фінансового становища. Тож зберегти свої позиції в ринковій економіці підприємствам можливо лише за умови проведення ефективного фінансового менеджменту, однією з базових функцій якого є забезпечення стабільного фінансового стану.

Підвищення гнучкості і швидкості управління фінансовим станом суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності в умовах сучасної економіки може бути досягнуто за рахунок застосування математичних моделей і інструментів, що дозволяють оптимізувати підготовку управлінських рішень.

Зважаючи на те, що підприємство саме по собі є складною соціально-економічною системою, що функціонує в умовах невизначеності, отримання таких оцінок є складним завданням не тільки з економічної, але і з математичної точки зору. Як наслідок, зростає актуальність розробки економіко-математичних моделей, які можуть дозволити здійснювати комплексну оцінку фінансового стану підприємства з достатньою точністю і надійністю.

Комплексний підхід до оцінки фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності ґрунтується на побудові системи показників, що характеризує всі істотні сторони діяльності підприємства, що знаходяться в певній взаємозв'язку один з одним і дають необхідну і достатню інформацію для прийняття управлінського рішення.

Існуючі в даний час методики фінансового аналізу не дозволяють в повній мірі врахувати наявність всіх можливих взаємозв'язків, що виявляються в системі фінансових показників, і оцінити вплив показників друг на друга. Тому актуальною є задача розробки математичних моделей, здатних задовольняти даним вимогам.

Узагальнюючи сказане, можна зробити висновок, що основними задачами дослідження фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності є наступні:

- оцінка фінансового стану підприємства;
- виявлення змін у фінансовому стані в просторово-часовому розрізі;
- виявлення основних факторів, що викликали зміну фінансового стану;
- виявлення чинників, що сприяють підвищенню ефективності діяльності;
- створення надійної інформаційної бази для прийняття фінансових (управлінських) рішень і планування діяльності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;

– прогноз основних тенденцій в фінансовому стані.

Досягнення зазначених цілей здійснюється за допомогою спеціальних методів і моделей. Слід відзначити, що розглянуті під час дослідження існуючі моделі мають обмеженість у застосуванні, так як носять локальний характер (наприклад, модель Міллера-Орра використовується для управління тільки грошовими коштами, а модель Уїлсона для управління запасами). Крім того, всі вони, по суті, використовуються, або для управління (наприклад, модель фірми «Дюпон»), або для прогнозування (наприклад, модель Брауна або Альтмана).

Однак дані моделі не дають можливості проводити комплексний аналіз та оцінку фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Як виняток формально можна відзначити систему аналітичних коефіцієнтів. Вона дійсно дозволяє проводити аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, але її застосування супроводжується певними труднощами, одна з яких обумовлена наявністю великої кількості різнорідних показників, що значно ускладнює оцінку результатів аналізу. Інша проблема, що виникає при використанні системи аналітичних коефіцієнтів, пов'язана з корелюванням факторів, що впливають на той чи інший показник.

Як показують дослідження, при оцінці фінансового стану найбільш часто вживаним є аналіз ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності поточної діяльності (ділової активності). При цьому перші дві групи показників характеризують платоспроможність підприємства, а другі дві групи - ефективність його діяльності.

В даний час моделі, що дозволяють проводити комплексний аналіз та оцінку фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності ще недостатньо розроблені.

З числа можливих напрямків вдосконалення розглянутих методик аналізу фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, можна виділити наступні:

– вдосконалення системи використання і інтерпретації коефіцієнтів, розрахованих на базі фінансової звітності. При цьому необхідно врахувати корельованості окремих факторів, які впливають на чисельник і знаменник фінансових показників;

– приділення належної уваги використанню результатів фінансового аналізу з метою прогнозування та планування фінансово-господарської діяльності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;

– методики фінансового аналізу повинні представляти можливість визначати конкретні кроки для покращення, стабілізацію або контролю фінансового стану підприємства;

– розглядання можливостей використання сучасного програмного інструментарію в прив'язці до конкретних методик з метою зацікавити бухгалтерів і економістів автоматизацією аналітичної роботи;

– розробка механізму якісної інтерпретації розрахованих інтегрованих показників.

Таким чином, виникає необхідність побудови конкретної математичної моделі та розробки на її основі методики дозволяє виключити зазначені недоліки.

О.А. Кулініч, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВАРІАТИВНІСТЬ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПОВЕДІНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Актуальність вивчення поведінкової економіки (behavioral economics) обумовлена можливістю більш глибокого і сучасного розуміння економічних явищ з урахуванням їхньої психологічної складової, напрацюванню навичок використання певних економіко-психологічних закономірностей.

Для сучасної науки і господарської практики необхідно виявити, яким чином різні психологічні явища, емоції та групова динаміка впливають на прийняття економічних рішень.

Засновниками поведінкової економіки відмічено, що на сучасному етапі вчені навчились моделювати поведінку виключно на базі економічних мотивів і раціональних реакцій економічних агентів. Їхні пояснення стосовно поведінки економіки формуються через призму психології, раціональності/ірраціональності та поведінкових механізмів. Розглянемо основні дослідницькі складові методології.

Ірраціональність як невід'ємна риса економічної поведінки обов'язково повинна враховуватися при моделюванні. Вона визначає управління неекономічними мотивами, нераціональною поведінкою; невизнання помилок, спонтанну дію, непідпорядкованість, нелогічність. За допомогою чого з'ясовуються причини кризи: сталі уявлення, зміна настроїв, підходів до бізнесу, втрата довіри, почуття справедливості, ігнорування зловживань, продаж неякісних продуктів, – не надають значення подіям, які інтерпретують економічні механізми

Поведінка агентів на ринку визначає ірраціональний початок людини, що створює хвилі оптимізму або песимізму. Поведінкова економіка виходить з аксіоми часткового, але істотного нерозуміння